

Przedmowa

Prawo do ubezpieczenia społecznego jest jednym z praw zagwarantowanych konstytucyjnie. Z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP wynika bowiem, iż obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Przepis ten stanowi o prawie każdego, kto znajdzie się w określonej sytuacji, między innymi, do ubezpieczenia społecznego, jednak nie różnicuje tych praw i nie przesądza sposobu i form ich realizacji, pozostawiając to ustawodawcy zwykłemu, który ma swobodę w określeniu przesłanek, form i zakresu świadczeń. Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie wielokrotnie podkreślał, że z art. 67 Konstytucji RP nie da się wyprowadzić konstytucyjnego prawa do jakiegokolwiek konkretnej formy świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zob. wyr. TK z 6.2.2002 r., SK 11/01, OTK-A 2002, Nr 1, poz. 2), a także, iż stopień pokrycia potrzeb osób uprawnionych jest zależny od poziomu ogólnej zamożności społeczeństwa i od stanu finansów publicznych (zob. wyr. TK z 7.9.2004 r., SK 30/03, OTK-A 2004, Nr 8, poz. 82), a zatem państwo, mając obowiązek podejmowania działań, które zapewnią odpowiednie środki finansowe niezbędne dla realizacji konstytucyjnych praw socjalnych, musi uwzględniać sytuację gospodarczą i konieczność zapewnienia warunków rozwoju gospodarczego, a także dostosować zakres realizacji praw socjalnych do warunków ekonomicznych (zob. wyr. TK z 22.10.2001 r., SK 16/01, OTK 2001, Nr 7, poz. 214). Granice możliwości zaspokojenia potrzeb społecznych wyznaczane są bowiem przez inne podlegające ochronie wartości konstytucyjne, także takie jak równowaga budżetowa (zob. wyr. TK z 8.5.2000 r., SK 22/99, OTK 2000, Nr 4, poz. 107).

Gwarantowane konstytucyjnie prawo do zabezpieczenia społecznego realizowane jest, między innymi, przez system ubezpieczeń społecznych, którego cechą charakterystyczną jest zwłaszcza przymusowość. Przepisy prawa wyliczają bowiem enumeratywnie kategorie podmiotów podlegających ubezpieczeniom, a powstanie stosunku prawnego pomiędzy ubezpieczonym i instytucją ubezpieczeniową następuje automatycznie wskutek wypełnienia przez ubezpieczonego ustawowych przesłanek. Skutkiem objęcia ubezpieczeniem jest zaś obowiązek odprowadzania składek, co jednak nie oznacza, że przysługująca z tego tytułu ochrona ubezpieczeniowa jest ekwiwalentem tych składek w znaczeniu przyjętym w prawie cywilnym. W myśl zasady solidarności społecznej, składki w ubezpieczeniach społecznych są bowiem przeznaczane na tworzenie ogólnych funduszy ubezpieczeniowych, z których prawo do świadczeń czerpią ci ubezpieczeni, którym ziści się określone ryzyko socjalne.

Przedmowa

Na system ubezpieczeń społecznych składają się ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, w razie choroby i macierzyństwa oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Każdy rodzaj ubezpieczenia społecznego regulowany jest w zasadzie jednym kompleksowym aktem, tzn. ustawą z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1140 ze zm.) – w odniesieniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, ustawą z 25.6.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 159) – co do ubezpieczenia chorobowego i ustawą z 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 ze zm.) – gdy chodzi o ryzyka chronione ubezpieczeniem wypadkowym. Kwestie wspólne dla wszystkich rodzajów ubezpieczeń zawarte są natomiast w ustawie z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.), która realizując podstawowe zasady ubezpieczeń społecznych, tj. powszechności i równości, chroni swym zakresem wszystkie osoby żyjące z własnej pracy, wiążąc przy tym przymus ubezpieczenia nie tylko z działalnością zapewniającą środki utrzymania, ale również z faktem posiadania jakichkolwiek stałych źródeł dochodu (np. stypendia, zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki z ubezpieczenia społecznego). Jej zakresem przedmiotowym objęte są zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym; zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru; zasady, tryb i terminy: zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek, rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne; zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek; zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; organizacja, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej oraz zasady zarządzania tym funduszem, a także zasady kontroli wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Wszystkie te zagadnienia, z uwzględnieniem dotychczasowego dorobku judykatury i doktryny, znalazły rozwinięcie w treści niniejszego komentarza, co w przekonaniu autorów może być znaczącą pomocą przy stosowaniu przepisów prawa ubezpieczeń społecznych w praktyce.

Jolanta Strusińska-Żukowska

Wprowadzenie do drugiego wydania

Od czasu wydania w 2011 r. komentarza do ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), w którym uwzględniono stan prawny po zmianach wprowadzonych ustawą o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 75, poz. 398 ze zm., Dz.U. z 2011 r. Nr 199, poz. 1175) oraz obowiązujące od 1.10.2011 r. zmiany wprowadzone ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. Nr 45, poz. 235) zmienioną następnie od 1.9.2011 r. ustawą z 13.5.2011 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 131, poz. 764) a następnie ustawą z 29.7.2011 r. o zmianie ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 171, poz. 1016), w przepisach dotyczących ubezpieczeń społecznych nastąpiły istotne zamiany.

Od 24.10.2011 r. w art. 47 SysUbSpoU dodano ust. 4b i 4e ustalające **sposób opłacania należności z tytułu składek** w formie bezgotówkowej lub w formie przekazu pocztowego lub przekazu pieniężnego za pośrednictwem instytucji płatniczej lub biura usług płatniczych (art. 158 ustawy z 19.8.2011 r. o usługach płatniczych, Dz.U. Nr 199, poz. 1175).

Od 1.1.2012 r. zmieniono art. 24 ust. 4 SysUbSpoU, skracając termin **przedawnienia należności z tytułu składek** i żądania zwrotu składek nienależnie opłaconych (art. 1 pkt lit. a ustawy z 28.4.2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 138, poz. 808 i art. 11 pkt 1 lit. a ustawy z 16.9.2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców, Dz.U. Nr 232, poz. 1378).

W art. 4 ust. 2 lit. s SysUbSpoU, ustanowiono – w miejsce Biura Tere-nowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych – **wojewódzki urząd pracy płatnikiem składek** w stosunku do osób, których świadczenia pracownicze finansowane są ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i wypłacane przez ten urząd.

Od 1.2.2012 r., w art. 22 ust. 1 pkt 2 SysUbSpoU podwyższono **stopę procentową składki na ubezpieczenie rentowe** z 6 do 8% podstawy wymiaru, w art. 16 ust. 1 lit. b, zwiększając część należną od płatników z 4,5 do 6,5% podstawy wymiaru (art. 1 ustawy z 21.12.2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 291, poz. 1706).

Od 31.5.2012 r., w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 18.7.2010 r., P 29/09 (OTK-A 2010, Nr 9, poz. 104; Dz.U. Nr 225, poz. 1474) stwierdzającym niezgodność art. 218 § 1 KK, art. 24 ust. 1 SysUbSpoU oraz art. 98 ust. 1 pkt 1 i art. 98 ust. 2 z art. 2 Konstytucji RP, z art. 4 ust. 1

Protokołu Nr 7 do KonwPrCzł sporządzonego 22.11.1984 r. w Strasburgu (Dz.U. z 2003 r. Nr 42, poz. 364) oraz z art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku 19.12.1966 r. (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167) wprowadzono w art. 24 ust. 1a–d i art. 98 ust. 1 pkt 1a SysUbSpoŹU zmiany usuwające stan prawny przewidujący podwójną sankcję w postaci **dodatkowej opłaty** i kary z tytułu odpowiedzialności za przestępstwo lub wykroczenie za jeden **czyn polegający na nieopłaceniu składek** (opłaceniu składek w nienależytej wysokości) na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne lub innych składek pobieranych przez ZUS (art. 2 ustawy z 10.5.2012 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. z 2012 r. poz. 611).

Od 21.7.2012 r. nadano nową treść art. 50 SysUbSpoŹU, określając podmioty, którym mogą być **udostępniane dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego** (art. 18 ustawy z 15.6.2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. z 2012 r. poz. 769); zmiany tego przepisu dokonano w art. 479 pkt 1 ustawy z 12.12.2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2013 r. poz. 1650), a z dniem 1.1.2015 r. zacznie obowiązywać w brzmieniu nadanym w art. 7 ustawy z 14.3.2014 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2014 r. poz. 598).

Od 1.1.2013 r. wprowadzono zmianę art. 6 ust. 2a SysUbSpoŹU polegającą na wydłużeniu okresu finansowania przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za **osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne** i nowe świadczenie – **specjalny zasiłek opiekuńczy** (por. art. 16a ŚwiadRodzU) przez czas niezbędny do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia (składowego i nieskładowego). Okres ten do 31.12.2013 r. wynosi 20 lat, od 1.1.2014 r. – 21 lat, od 1.1.2016 r. – 22 lata, od dnia 1.1.2018 r. – 23 lata i od dnia 1.1.2020 r. do dnia 31.12.2021 r. – 24 lata (por. art. 87 ust. 1b EmRentyFUSU). Zmiana została wprowadzona w art. 2 ustawy z 7.12.2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r. poz. 1548). W art. 11 ust. 1 i 3 ustawy zmieniającej postanowiono – ze względu na zmodyfikowane przesłanki nabycia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego – o wygaśnięciu z dniem 30.6.2013 r. prawa do tego świadczenia nabytego przed dniem 1.1.2013 r. Po upływie okresu przejściowego, z dniem 30.6.2013 r. osoby, które pobierały świadczenie pielęgnacyjne z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny mogły ubiegać się o specjalny zasiłek opiekuńczy jeżeli spełniały warunki jego przyznania wprowadzone ustawą zmieniającą. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 5.12.2013 r., K 27/13 (Dz.U. z 2013 r. poz. 1557 z 16.12.2013 r.) uznał zmianę przepisów za niezgodną z art. 2 Konstytucji. Nowe warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania świadczeń osobom, które utraciły z dniem 1.7.2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji

przynającej prawo do tego świadczenia, przewidziano w ustawie z 4.4.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2014 r. poz. 567).

Zmieniając **art. 4 pkt 2 lit. w**, 16 i 18 SysUBSpoU, postanowiono, że w stosunku do osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, który składki te w całości finansuje od podstawy odpowiadającej wysokości odpowiednio świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujących na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych (art. 2 ustawy z 7.12.2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2012 r. poz. 1548). Następnie art. 4 pkt 2 lit. w SysUBSpoU zmieniony został z dniem 15.5.2014 r.; obowiązki wójta, burmistrza lub prezydenta miasta rozszerzono w stosunku do **osób otrzymujących zasiłek dla opiekuna** na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (art. 15 ustawy z 4.4.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, Dz.U. z 2014 r. poz. 567). Na podstawie art. 20 ustawy z 31.12.2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z podwyższeniem wieku emerytalnego (Dz.U. z 2012 r. poz. 1544) ośrodki pomocy społecznej zostały zobowiązane do opłacenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby, którym opłacono składki na podstawie ustawy o pomocy społecznej w związku ze sprawowaniem **osobistej opieki nad członkiem rodziny** i którym zaprzestano płacenia składek po uzyskaniu 20-letniego okresu ubezpieczenia, uzupełniając staż ubezpieczeniowy do 25 lat.

Zmiana w art. 7 SysUBSpoU obejmuje nowe **zasady dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami** emerytalnym i rentowymi oraz ubezpieczeniem wypadkowym, z zastrzeżeniem, że jeżeli okres dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi przekracza 10 lat, nie obowiązuje gwarancja wypłaty minimalnego świadczenia, w wypadku gdy stan własnego konta ubezpieczonego nie będzie tego zapewniał (art. 6 ustawy z 11.5.2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2012 r. poz. 637).

W art. 50 SysUBSpoU w związku z wprowadzeniem nowego wieku emerytalnego, stopniowo zwiększającego się do 67 roku życia (por. art. 24 ust. 1 a i b EmRentyFUSU oraz wyrok Trybunału Ubezpieczeń Społecznych z 7.5.2014 r., K 43/14, Dz.U. z 2014 r. poz. 684, OTK 2014 Nr 5, poz. 50), zobowiązano ZUS (w ustawie z 11.5.2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2012 r. poz. 637) do **informowania każdego członka otwartego funduszu emerytalnego** o wysokości emerytury hipotetycznej, jaką uzyskałby w tym wieku oraz o możliwości skorzystania z prawa do **okresowej emerytury kapitałowej**, przewidzianej w ustawie z 21.11.2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507).

Dodano art. 83d SysUBSpoU, jako podstawa do wydawania przez ZUS umieszczanych w Biuletynie Informacji Publicznej **interpretacji indywidualnych**, o których mowa w art. 10 SwobDzGospU, w zakresie obowiązku podle-

gania ubezpieczeniem społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz podstawy wymiaru tych składek (por. ustawa z 16.11.2012 r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce, Dz.U. z 2012 r. poz. 1342).

W dniu 15.1.2013 r. weszła w życie ustawa z 9.11.2012 r. o **umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność** (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551). Celem ustawy było usunięcie barier finansowych dla małych i średnich przedsiębiorców powstałych w związku z zaległościami składowymi narosłymi także na skutek braku możliwości zgłoszenia zawieszenia działalności przed dniem 20.9.2008 r. (por. ustawa z 10.7.2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 141, poz. 888). Podmiotami tej regulacji są osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami społecznymi w okresie od 1.1.1999 r. do 28.2.2009 r., które zakończyły prowadzenie działalności przed 1.9.2012 r., a jej przedmiotem są składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za ten okres oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Od 17.6.2013 r. art. 9 ust. 6b SysUbSpołU otrzymał brzmienie, zgodnie z którym pracownik, łączący **dotatkowy urlop macierzyński, dotatkowy urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego lub urlop rodzicielski** z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu na zasadach określonych w art. 182¹ § 5 KP, podlega obowiązkowo ubezpieczeniem emerytalnemu i rentowym z obu tytułów (art. 10 ustawy z 28.5.2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2013 r. poz. 675).

Od 1.9.2013 r., stosownie do dodanych ustawą z 26.7.2013 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r. poz. 983) art. 6a ust. 1 i art. 6b ust. 1 SysUbSpołU, obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi finansowanymi z budżetu państwa objęto **osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem** i w art. 4 pkt 2 lit. m SysUbSpołU określono ZUS jako płatnika składek w stosunku do tych osób oraz do osób podlegających ubezpieczeniom społecznym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego albo zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, jeżeli wypłaca te zasiłki.

W art. 20 SysUbSpołU ust. 3 ustalono **górną granicę podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe** osób, które ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie, na 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (art. 1 ustawy z 26.7.2013 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2013 r. poz. 983).

Omówione zmiany zostały uwzględnione w **tekście jednolitym** ustawy ogłoszonym w **Dz.U. z 2013 r. poz. 1442**, a po jego ogłoszeniu:

Od 1.1.2014 r., w art. 8 ust. 6 pkt 5 SysUbSpoU, postanowiono o obowiązkowym ubezpieczeniu społecznym **osoby prowadzącej szkołę publiczną** (art. 2 ustawy z 13.6.2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2013 r. poz. 827).

Od 1.2.2014 r. zaszła najistotniejsza zmiana w systemie ubezpieczeń społecznych, na mocy ustawy z 6.12.2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem **zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych** (Dz.U. z 2013 r. poz. 1717). Po upływie 14 dni od ogłoszenia ustawy, od 15.1.2014 r. wszedł w życie art. 11 tej ustawy, stanowiący, że w odniesieniu do części składki na ubezpieczenie emerytalne, członek otwartego funduszu emerytalnego może w okresie od 1.4.2014 r. do 31.7.2014 r. złożyć w ZUS pisemnie lub w formie uwierzytelnionego dokumentu elektronicznego zgodne ze wzorem oświadczenie o przekazywaniu do otwartego funduszu emerytalnego składki wynoszącej 2,92% podstawy wymiaru. Nie wymaga oświadczenia decyzja o nieodprowadzaniu składki do otwartego funduszu emerytalnego, a wówczas część składki na ubezpieczenie emerytalne wynosząca 7,3% podstawy wymiaru jest ewidencjonowana przez ZUS na subkoncie. Decyzja o wyborze OFE lub pozostaniu w ZUS jest odwoławca. W 2016 r., a następnie co cztery lata, będzie możliwa jej zmiana. Poza tym przez 10 lat przed osiągnięciem przez ubezpieczonego wieku emerytalnego jego środki zgromadzone w OFE będą stopniowo przenoszone na fundusz emerytalny FUS i ewidencjonowane na prowadzonym przez ZUS subkoncie. Wypłaty emerytur będzie dokonywał ZUS (art. 1 ustawy z 6.12.2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, Dz.U. z 2013 r. poz. 1717).

Od 1.5.2014 r. obowiązuje art. 68a wskazujący, że do zakresu działania ZUS należy prowadzenie **punktu kontaktowego**, o którym mowa w rozporządzeniu Nr 987/2009, służącego do wymiany danych w ramach Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego w zakresie określania ustawodawstwa mającego zastosowanie, świadczeń pieniężnych z tytułu choroby, z tytułu macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca, z tytułu inwalidztwa, starości, rent rodzinnych, świadczeń pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zasiłków na wypadek śmierci, świadczeń przedemerytalnych, specjalnych świadczeń pieniężnych o charakterze nieskładkowym oraz odzyskiwania należności z tytułu składek lub nadpłaconych świadczeń. W tym zakresie ZUS jest **instytucją właściwą**, instytucją miejsca zamieszkania, instytucją miejsca pobytu, o których mowa w rozporządzeniu Nr 883/2004 oraz **instytucją łącznikową**, o której mowa w rozporządzeniu Nr 987/2009 (art. 5 ustawy z 8.11.2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. z 2013 r. poz. 1623).

Wszystkie te zmiany zostały skomentowane w obecnym wydaniu.

Beata Gudowska